

Nr 919

Av herr Larsson i Norderön m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100, angående organisationen av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet m. m.

(Lika lydande med motion nr 747 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 100 angående organisationen av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet m. m. föreslås, att Västernorrlands län och Jämtlands län skall bilda ett gemensamt länsåklagardistrikt. Härom anför departementschefen följande (sid. 263).

Av min tidigare redogörelse för länsåklagares uppgifter i det omorganiserade åklagarväsendet framgår att reformens genomförande kommer att kräva nära kontakt mellan länsåklagaren och de lokala åklagarmyndigheterna. Utformningen av de praktiska samarbetsformerna mellan åklagare och polis samt mellan åklagare och domstolar förutsätter fortlöpande överläggningar mellan länsåklagaren på ena samt länspolischefen och domstolarna på andra sidan. Från dessa synpunkter är det en fördel om länsåklagarnas verksamhetsområden görs relativt begränsade. Av avgörande betydelse i detta hänseende är emellertid att utredning pågår om ny länsindelning. Jag kan inte förorda att en ny regional indelning genomförs inom åklagarväsendet innan resultatet av utredningen föreligger. För egen del ansluter jag mig alltså till beredningens och åtskilliga remissmyndigheters uppfattning att skäl inte föreligger att, såsom förutsatts på sina håll, generellt frångå statsmakternas principbeslut att länen skall vara regionala åklagardistrikt tills vidare. — — — Beredningen har vidare föreslagit att även Västernorrlands och Jämtlands län skall bilda gemensamt länsåklagardistrikt. Motivet härför är att Jämtlands län enligt beredningens mening bör utgöra ett enda lokalt åklagardistrikt. Förslaget har avstyrkts av länsstyrelsen i Jämtlands län, som emellertid delar beredningens uppfattning beträffande den lokala distriktsindelningen. För egen del finner jag att beredningen förebragt bärande skäl för sitt förslag när beredningen påpekar att, även om en länsåklagare i Jämtlands län kan antas få tillräckliga arbetsuppgifter som utövande åklagare, hans lednings-, tillsyns- och förvaltningsuppgifter kommer att bli mycket begränsade. Det synes också mindre lämpligt med en länsåklagare som mellaninstans mellan en enda lokal åklagarmyndighet och riksåklagaren. Jag förordar alltså att de här nämnda, av speciella skäl betingade undantagen görs från huvudregeln att länen tills vidare skall utgöra verksamhetsområden för länsåklagare.

I yttrande över polisberedningens betänkande har länsstyrelsen i Jämtlands län i denna fråga anfört bl. a. följande (sid. 237).

Bihang till riksdagens protokoll 1964. 4 saml. Nr 919—922

I fråga om den principiella uppläggnings av länsåklagarorganisationen synes inom beredningen två olika uppfattningar ha brutit sig mot varandra. Polisberedningens majoritet har stannat för att i princip göra länen till verksamhetsområden på regionalplanet, under det att tre reservanter, i överensstämmelse med den uppfattning, som under remissbehandlingen uttalats av många remissinstanser, velat göra de regionala åklagarnas verksamhetsområden väsentligt större än länen. Valet mellan de två alternativen sammanhänger bland annat med frågan om vad som skall anses utgöra länsåklagarverksamhetens väsentliga innebörd. Om lednings- och tillsynsfunktionerna skall anses vara länsåklagarens huvuduppgift och man för möjliggörande av en önskvärd aktivering av dennes verksamhet på sätt reservanterna föreslagit begränsar dennes skyldigheter att utöva åklagarfunktionerna till de mest kvalificerade målen, skapas förutsättningar för den av reservanterna förordade indelningen i större regionområden omfattande 2 eller 3 län. Länsstyrelsen anser det svårt att avgöra vilket av de två alternativen, som kan anses vara det lämpligaste, och avstår därför från ett ställningstagande i denna fråga. Då beredningen emellertid nu utformat länsåklagarorganisationen efter principen att länsåklagarna i betydande utsträckning skall vara utövande åklagare och att länen tills vidare skall utgöra verksamhetsområden för regional åklagare synes det länsstyrelsen inkonsekvent och helt omotiverat att för Jämtlands län föreslå avvikelser från denna indelningsprincip. Sammanförande av Jämtlands och Västernorrlands län till ett regionåklagardistrikt skulle med den utformning av regionåklagarverksamhetens innebörd, som reservanternas linje innebär, kunna anses utgöra ett lämpligt verksamhetsområde men måste med den principiella uppläggning av länsåklagarorganisationen, som beredningens majoritet stannat för, vara förkastlig. Man har icke i tillräcklig grad beaktat avståndsfaktorn och gjort klart för sig de betydande olägenheter, som därmed är förbundna bland annat med länsåklagarnas förundersökningsledarfunktioner, som nödvändiggör resor i betydande utsträckning inom detta vidsträckta område. Beredningen har icke såsom skäl för sitt förslag om sammanförande av Jämtlands län med Västernorrlands län till ett regionalåklagardistrikt kunnat påstå, att en regional åklagare för endast Jämtlands län icke skulle få tillräckliga uppgifter såsom utövande åklagare men har ansett att dennes lednings- och tillsynsuppgifter samt administrativa uppgifter skulle bli för begränsade. Det torde enligt länsstyrelsens uppfattning icke böra råda någon tvekan om att de ökade arbetsuppgifter, som den nya organisationen enligt beredningens redogörelse kommer att medföra, kommer att utgöra tillräckligt arbetsunderlag för en länsåklagare för Jämtlands län. Beredningen har uttalat såsom sin mening, att det varit önskvärt, att enmansämbeten inom den regionala åklagarorganisationen kunnat undvikas men har dock accepterat en sådan organisation för tre län. Det synes under sådana förhållanden icke finnas skäl att icke acceptera även Jämtlands län såsom ett regionalområde. Det huvudsakliga skälet mot enmansämbeten på regionalplanet har anförts vara behovet av elasticitet i verksamheten, varigenom vikarier vid ledigheter och förstärkning vid toppbelastningar måste tillföras organisationen utifrån. Ett annat skäl mot enmansämbeten har angivits vara betydelsen av möjligheten till samråd mellan flera åklagare. Sådana olägenheter med avseende å enmansdistrikten skulle elimineras, om man i »enmanslänen» förenade länsåklagarfunktionen med chefskapet för åklagarmyndigheten i residensstaden. Några bärande skäl mot en sådan anordning har beredningen icke anförts utan endast hänvisat till departements-

chefens uttalande, att utredningsarbetet med åklagarväsendets organisation bör bedrivas med den utgångspunkten, att det nuvarande systemet med regionala åklagare såsom en mellaninstans mellan distriktsåklagare och regionalåklagare bör bestå. Detta uttalande synes icke böra utgöra något avgörande hinder mot här angivna arrangemang, där förhållandena är sådana, att avsevärda fördelar ur andra synpunkter därigenom vinnes.

Därest såsom föreslagits Västernorrlands län och Jämtlands län skulle bilda ett gemensamt länsåklagardistrikt, skulle detta för Jämtlands län, med dess stora interna avstånd och dess i förhållande till Västernorrlands läns huvudsakliga befolkningscentra avskilda och avlägsna läge, med avseende å rättsvården samt ur organisatoriska synpunkter och effektivitetssynpunkter medföra betydande olägenheter. Någon tyekan kan icke råda om att en i Östersund stationerad länsåklagare för Jämtlands län skulle få fullt tillräckliga arbetsuppgifter.

Med hänvisning till det ovan anförda får undertecknade hemställa, att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 100 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Jämtlands län må utgöra ett särskilt länsåklagardistrikt.

Stockholm den 15 april 1964

Erik Larsson

i Norderön

Svea Edin

Helge Lindström

Elias Jönsson

i Ingemarsgården

Birger Nilsson